
Sprawozdanie sekretarza generalnego

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 72, 78-85

2009

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

C. SPRAWOZDANIA Z DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA

1. SPRAWOZDANIE SEKRETARZA GENERALNEGO

1. Władze TNW

Rok 2009 był drugim rokiem kadencji Prezydium i Zarządu wybranych na lata 2008–2010.

1.1. Prezydium działało w składzie: *Prezes*: Janusz Lipkowski (III), *Wiceprezes*: Marek Kowalczyk (V), *Sekretarz Generalny*: Ewa Wolnicz–Pawłowska (I), *Zastępca Sekretarza*: Andrzej Markowski (I), *Skarbnik*: Witold Wieniawski (V), *Zastępca Skarbnika*: Włodzimierz Zych (VI).

1.2. Skład Komisji Rewizyjnej: *Przewodniczący*: Adam Hulanicki (III), *Sekretarz*: Stanisław Kazubski (IV), *Członkowie*: Janina Dobrzańska–Kaczanowska (IV), Andrzej Trzebski (V), Jadwiga Zieniukowa (I).

1.3. Władze wydziałów działały w tym okresie w niezmiennym składzie, wyłonionym w wyborach w latach ubiegłych, a mianowicie:

Wydział I — *Przewodniczący*: Krzysztof Wrocławski, *Sekretarz*:
Jadwiga Linde–Usiekniewicz

Wydział II — *Przewodniczący*: Stanisław Bylina, *Sekretarz*: Le-
szek Zasztowt

Wydział III — *Przewodniczący*: Jerzy Langer, *Sekretarz*: Jan Gaj

Wydział IV — *Przewodniczący*: Lech Zwierzchowski, *Sekretarz*:
Krystyna Skwarło–Sońta

Wydział V — *Przewodniczący*: Jerzy Majkowski, *Sekretarz*: Je-
rzy Walecki

Wydział VI — *Przewodniczący*: Grzegorz Pawlicki, *Sekretarz*:
Katarzyna Pietrzak.

1.4. Pracami Komisji Kultury Słowa przy Wydziale I kierowała prof. Kwiryna Handke (przewodnicząca) i mgr Marta Sobocińska (se-
kretarz). Prace Językowej Komisji Sławistycznej (w związku z rezy-
gnacją prof. Hanny Taborskiej z przewodniczenia) zostały zawieszona
na czas nieokreślony.

1.5. Przy Zarządzie TNW działała Komisja Staszicowska. Powstała ona z przekształcenia Komitetu Staszicowskiego, powołanego na obchody Roku Staszicowskiego. Przewodniczy prof. Kalina Bartnicka, członkami są: prof. Włodzimierz Zych i dr Hanna Krajewska.

1.6. Stałym przedstawicielem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego w Kasie im. Mianowskiego jest prof. Edward Potkowski.

2. Sprawy członkowskie

31 XII 2009 r. TNW liczyło 445 członków, w tym 240 członków zwyczajnych, 203 członków korespondentów oraz 2 członków honorowych.

Na Zebraniu Ogólnym z 25 III 2009 r. przyjęto 1 członka zwyczajnego (Wydział III) i 22 członków korespondentów (Wydział II — 11, Wydział III — 9, Wydział IV — 1, Wydział V — 1). 14 dotychczasowych członków korespondentów uzyskało status członka zwyczajnego (Wydział I — 3, Wydział III — 10, Wydział IV — 1).

W okresie od 1 I do 31 XII 2009 r., zgodnie z informacjami, które napłynęły do Sekretariatu TNW, zmarło 13 członków Towarzystwa:

Wydział I: Ewa Rzadkowska, Ewa Rzetelska-Feleszko, Julian Warzecha

Wydział II: Barbara Skarga

Wydział IV: Tadeusz Baszyński, Piotr Słonimski

Wydział V: Jadwiga Kopczyńska-Sikorska, Sławomir Rump, Edward Rużyło, Jan Steffen

Wydział VI: Marek Dietrich, Romuald Koształuk, Wiesław Stachurski.

3. Zebrania, konferencje, sesje naukowe, wykłady

3.1. W roku 2009 odbyło się jedno ogólne zebranie naukowe (25 XI), na którym prof. Andrzej Kajetan Wróblewski wygłosił referat *Co zrobić z wieżą Babel?*

3.2. W 2009 roku w TNW zorganizowano następujące konferencje i sesje naukowe (samodzielnie lub we współpracy z innymi placówkami):

- 1) w marcu 2009 r. Wydział I zorganizował sesję naukową „Na drogach słowiańskiej leksykologii” z okazji 80. urodzin prof. Janusza Siatkowskiego, byłego Przewodniczącego Wydziału I.
- 2) w cyklu konferencji „Wyzwania XXI wieku. Opieka zdrowotna i kształcenie medyczne” odbyły się dwa spotkania organizo-

wane przez Wydział V Nauk Lekarskich TNW i Federację Polskich Towarzystw Medycznych: 28 IV 2009 r. „Przygotowanie absolwenta wydziału lekarskiego w wybranych przedmiotach nauczania” i 30 X 2009 r. „Zakres wiedzy medycznej absolwenta wydziału lekarskiego”. Oba posiedzenia odbyły się w Sali Lustrzanej Pałacu Staszica.

- 3) Wydział V zorganizował również konferencję naukową „Śmierć mózgowa — nowe pytania”, która odbyła się 2 XII 2009 r. w Sali Lustrzanej Pałacu Staszica.
- 4) Wydział Nauk Biologicznych i Wydział Nauk Lekarskich we współpracy z Wydziałem Biologii Uniwersytetu Warszawskiego zorganizowały sesję naukową „Nagrody Nobla 2009 w dziedzinie medycyny i w dziedzinie chemii”. Sesja odbyła się 15 XII 2009 r. w sali posiedzeń Rady Wydziału Biologii Uniwersytetu Warszawskiego.
- 5) Wydział II Nauk Historycznych, Społecznych i Filozoficznych TNW oraz Instytut Historii Nauki PAN w Warszawie zorganizowały spotkanie dyskusyjne nad książką *Historia inteligencji polskiej* (t. 1–3) z udziałem autorów: Jerzego Jedlickiego, Macieja Janowskiego, Magdaleny Micińskiej. Spotkanie odbyło się 20 IV 2009 r. w Sali im. S. Staszica w Pałacu Staszica.
- 6) Wykłady otwarte i prelekcje Wszechnicy PAN i TNW:
 - 14 I 2009 r. prof. Marek Chmielewski „Historia odkrycia penicyliny”
 - 11 II 2009 r. prof. Andrzej Grzywacz „Drzewa moje ojczyście... Pomniki nasze”
 - 11 III 2009 r. prof. dr hab. Jacek M. Szymura „Skąd się biorą dzieci? Czyli po nitce, a raczej dwu, do kłębka”
 - kwiecień 2009 r. prof. Marek Jeżabek „Wielki Zderzacz Hadronów”
 - 13 V 2009 r. prof. Małgorzata Omilanowska „Wielki gmach + wielki plac = wielki problem. Pałac Kultury i Nauki z perspektywy posttotalitarnej i postkolonialnej”
 - 10 VI 2009 r. prof. Danuta Kołożyn-Krajewska „Bezpieczeństwo zdrowotne żywności”
 - 14 X 2009 r. prof. Franciszek Dubert „Uprawa roślin na stacji kosmicznej, produkcja żywności podczas długotrwałych lotów kosmicznych”
 - 18 XI 2009 r. prof. Andrzej Wróbel „Co widzi mózg?”

- 9 XII 2009 r. prof. Zbigniew Kotulski „Kryptografia a bezpieczeństwo sieci komputerowych”.
- 7) Wydziałowe zebrania naukowe: Wydział I — 5; Wydział II — 2; Wydział IV — 2; Wydział VI — 2

Wydział I

- 16 II 2009 r. — dr Ewa Rudnik–Karwatowa „15 lat Językowej Komisji Słowistycznej”
- 20 IV 2009 r. — prof. dr hab. Barbara Koc „Zagadkowa struktura powieści Conrada *Lord Jim*”
- 25 V 2009 r. — prof. dr hab. Tadeusz Morawski „O palindromach”
- 9 XI 2009 r. — prof. dr hab. Andrzej Makowiecki „Młoda Polska i dwa modernizmy”
- 14 XII 2009 r. — prof. dr hab. Jadwiga Linde–Usiekniewicz „Nie tak *strasznie głośne*, choć *niesamowicie bliskie*: podobieństwa idei de Saussure’a, Chomsky’ego, Hjelmsleva i Langacker’a na temat języka”

Wydział II

- 15 VI 2009 r. — prof. dr hab. Wojciech Kriegseisen „Między tolerancją a prześladowaniem. Stosunki wyznaniowe w Austrii przełomu XVI–XVII wieku”
- 23 XI 2009 r. — prof. dr hab. Jarosław Włodarczyk „Słowacki i Krasieński a astronomia pierwszej połowy XIX w.”

Wydział IV

- 27 I 2009 r. — prof. dr hab. Artur H. Świergiel „Homeostaza a stres”
- 26 V 2009 r. — prof. dr hab. Marek Maliszewski „Początki rozwoju organizmu, czyli *ex ovo omnia*”

Wydział VI

- 2 IV 2009 r. — prof. dr hab. Franciszek Krok „Ogniwa paliwowe z elektrolitem tlenkowym”
- 19 XII 2009 r. — prof. dr hab. Małgorzata Jakubowska „Nanokompozyty — nowe możliwości dla elektroniki”.

Imprezy cykliczne

W 2009 r. Towarzystwo Naukowe Warszawskie kontynuowało cykl warsztatów tematycznych z kultury słowa oraz cykliczną konferencję

przedstawiającą osiągnięcia nagrodzone Nagrodą Nobla z fizjologii i medycyny w bieżącym roku kalendarzowym. Ponadto kontynuowano nowy cykl konferencji nt. „Wyzwania XXI w.”. Omawiana była problematyka opieki zdrowotnej i kształcenia medycznego.

Członkowie Komisji Staszicowskiej TNW uczestniczyli w cyklicznej imprezie kulturalnej „Noc muzeów” (16 V).

8) Ponadto odbyły się następujące zebrania:

- a) administracyjne ogólne — 1
- b) zebrania Zarządu — 1
- c) zebrania Prezydium — 5
- d) wydziałowe zebrania administracyjne — 4
- e) zebrania Komisji Kultury Słowa — 9.

Współpraca z innymi organizacjami naukowymi

W roku 2009 współpracowano z następującymi organizacjami naukowymi:

- Wszechnica PAN
- Archiwum PAN (dyplomy dla Joanny Arvaniti i Doroty Pietrzakiewicz i medal dla dyr. Hanny Krajewskiej, dyplom dla mec. Urszuli Parulskiej)
- Rada Języka Polskiego przy Prezydium PAN
- Rada Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN
- Federacja Polskich Towarzystw Medycznych
- Uniwersytet Warszawski
- Polska Akademia Umiejętności (na zaproszenie władz PAU 14 XI 2009 r. prof. Janusz Lipkowski i prof. Ewa Wolnicz-Pawłowska wzięli udział w obchodach 20. rocznicy wznowienia działalności Polskiej Akademii Umiejętności, które odbyły się w Krakowie).

9) Sprawy omawiane podczas posiedzeń Prezydium i Zarządu Towarzystwa

Sprawy organizacyjne i finansowe

a) Prof. Marek Kowalczyk wspólnie z reprezentującym TNW prawnikiem, mecenasem Robertem Nowaczykiem, uczestniczyli w 2009 r. w posiedzeniach Sądu Rejonowego w Piasecznie w sprawie działek w Konstancinie-Jeziornej. Sąd wezwał na ostatnich posiedzeniach do udziału w rozprawie Skarb Państwa reprezentowany przez wójta gmi-

ny Piaseczno. Ponadto w sprawie odzyskania zabranego majątku TNW przez PAN w 1952 roku prof. M. Kowalczyk, uczestnicząc z upoważnienia Rady Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN w pracach — początkowo w roku 2009 — Podkomisji Stałej ds. Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a od 2010 — Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży VI kadencji Sejmu RP, wielokrotnie prezentował jako wiceprezes TNW stanowisko, że w procesowanych ustawach reformujących system nauki w Polsce (w tym ustawie o PAN oraz w dalszym etapie ustawie — Przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki) „istnieje historyczna szansa ustawowego uregulowania spraw majątkowych PAN i TNW, bez straty dla nauki polskiej a wprost przeciwnie — jej wzmocnienia, bo przecież obie struktury służą temu samemu celowi. Podobnie w drodze ustawowej zostały uregulowane sprawy majątkowe w 1996 r. PAU i PAN”. Propozycja poprawki art. 69 ust. 2 „Projekt ustawy — Przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki” wstępnie uzgadniana z Prezesem PAN i reprezentantami MNiSW w formie jak poniżej:

„2. Prezes PAN oraz dyrektorzy instytutów naukowych PAN, najpóźniej w terminie 5 lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia... o Polskiej Akademii Nauk, sporządzą i podadzą do wiadomości wykaz nieruchomości przeznaczonych do zwrotu Towarzystwu Naukowemu Warszawskiemu, albo zrzekną się na rzecz Skarbu Państwa lub gminy nieruchomości, które zostały uznane za zbędne do realizacji zadań Polskiej Akademii Nauk określonych w art. 2 ustawy z dnia... o Polskiej Akademii Nauk oraz na rezerwę, o której mowa w art. 71 ust 3 tej ustawy”. W dniu ostatnich głosowań w Komisji Sejmowej propozycja została odrzucona przez min. Kudrycką reprezentującą Ministerstwo i jednocześnie Rząd RP.

b) Omówiono projekty umów z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Urzędem m.st. Warszawy dotyczące otrzymanych w tym roku decyzji w sprawie finansowania zadań zgłoszonych przez TNW.

Sprawy zewnętrzne

7 VII 2009 r. odbyło się spotkanie władz Polskiej Akademii Nauk i Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Miało ono miejsce u wiceprezesa PAN, prof. Wojciecha Steca.

Udział w nim wzięli:

— ze strony PAN: prof. Michał Kleiber (prezes), prof. Wojciech Stec (wiceprezes), mec. Grażyna Paruszevska–Wysińska (dy-

rektor Biura Zarządzania Majątkiem, Kancelaria PAN), dr Zdzisław Hensel (doradca prezesa PAN),

— ze strony TNW: prof. Janusz Lipkowski (prezes), prof. Ewa Wolnicz-Pawłowska (sekretarz generalny).

Do spotkania doszło na wniosek TNW, które wcześniej skierowało dwa wnioski do prezesa PAN, zmierzające do nawiązania umowy o współpracy PAN–TNW i zwróciło się z prośbą o ich rozważenie przez władze PAN. Władze TNW podziękowały prezesowi PAN za wyrażenie zgody na przeprowadzenie rozmowy. W wyniku dyskusji prezes Michał Kleiber, w imieniu PAN, zadeklarował poparcie starań towarzystw naukowych o uchwalenie przez Sejm RP odrębnej ustawy o towarzystwach naukowych (odpowiedni projekt, opracowany przez Radę Towarzystw Naukowych przy PAN, został przedłożony posłom i senatorom RP, a także pani Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego — trwają starania o skierowanie go pod obrady Sejmu).

Wniosek TNW o zawarcie porozumienia PAN–TNW o współpracy został uznany przez przedstawicieli PAN za wymagający dodatkowego rozważenia, postanowiono zamiast tego przygotować list intencyjny, w którym zawarte byłyby propozycje wspólnych działań. W wyniku tej decyzji dalej idące propozycje organizacyjne stały się bezprzedmiotowe. Dotyczyło to w szczególności sugestii TNW, że PAN mogłaby powierzyć TNW (w oparciu o ewentualnie zawarte porozumienie) administrowanie Pałacem Staszica. Tę kwestię strona PAN uznała za niemożliwą do realizacji, m.in. z powodów formalnych.

4. Spotkania, dyskusje

Odbyły się dwa spotkania w Bibliotece Uniwersyteckiej UW w sprawie dalszych losów byłego księgozbioru TNW. Obecne były: Wanda Rudzińska (zastępca dyrektora BUW) i Ewa Wolnicz-Pawłowska (sekretarz generalny TNW). Przygotowano wstępny kosztorys wznowienia bibliografii rękopisów i udostępnienia zbiorów książkowych w systemie on–line.

Postanowiono również kontynuować współpracę między TNW i UW, IHN PAN, Archiwum PAN, dotyczącą naukowych aspektów gromadzenia, przechowywania i udostępniania użytkownikom spuścizny Towarzystwa i jego członków.

5. Publikacje

Do 31 XII 2009 r. ukazały się cztery publikacje. Wydany został także 71. tom *Rocznika Towarzystwa Naukowego Warszawskiego* za 2008 rok.

Publikacje TNW w 2009 r.:

- „Sprawy Narodowościowe”, t. 34, red. Wojciech Józef Burszta, Warszawa 2009, 260 s.
- „Acta Baltico-Slavica”, t. 33, red. Iryda Grek-Pabisowa, Warszawa 2009, 328 s.
- *Traditional musical cultures in central-eastern Europe*, ed. Piotr Dahlig, Warsaw 2009, 440 s.
- *Towarzystwo Naukowe Warszawskie. 100 lat działalności*, red. Ewa Wolnicz-Pawłowska, Włodzimierz Zych, Warszawa 2009, 312 s. + płyta CDR.

6. Bibliografia

Kontynuowane były prace nad *Bibliograficzną bazą danych światowego językoznawstwa slawistycznego*, opracowywaną przez Językową Komisję Slawistyczną przy Wydziale I.

7. Stypendia konferencyjne

TNW zajmowało się w dalszym ciągu rozdziałem stypendiów konferencyjnych dla młodych naukowców, przyznawanych przez Fundację na rzecz Nauki Polskiej. W 2009 r. rozstrzygnięto cztery edycje programu Stypendia Konferencyjne. Rozpatrzono 520 wniosków, z których pozytywnie zakwalifikowano 198. Przyznano stypendia na łączną kwotę 396 200 zł.

Konkurs	Liczba zgłoszonych wniosków	Liczba przyznanych stypendiów	Kwota stypendiów łącznie
I edycja	186	39	159 200
II edycja	151	36	141 300
III edycja	133	17	65 700
IV edycja	50	6	30 000

8. Zakończono zostało skontrum w bibliotece TNW. Zostały sporządzone elektroniczne spisy książek oraz czasopism. Rozpoczęto prace nad porządkowaniem archiwum TNW.